

Секція 18. Економічна безпека

Економічна безпека підприємницьких структур в Україні

Люта О. В.

Доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент, Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи»

olga_lutaya@ukr.net

Пігуль Н. Г.

Доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент, Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи»

piguln@mail.ru

Однією з актуальних проблем ефективного розвитку суб'єктів підприємництва в ринкових умовах є забезпечення економічної безпеки з метою захисту їх інтересів в сучасних умовах формування та дії глобалізаційних процесів.

Розглядаючи економічну безпеку як один із видів забезпечення безпеки бізнесу необхідно зазначити, що вона займає провідне місце серед всіх інших видів безпеки [2, 6]. На сьогоднішній день функціонування вітчизняних суб'єктів підприємництва відбувається в нестабільних та складних економічних умовах, які обумовлені наявністю фінансових ризиків, високим рівнем конкуренції, нестачею фінансових ресурсів, проблематичністю прогнозування обсягів прибутку. Ці негативні фактори змушують підприємства зосередити увагу на питаннях забезпечення необхідного рівня економічної безпеки, що в свою чергу викликає необхідність оцінювати існуючі ризики, формувати резерви, своєчасно вносити корективи у стратегію розвитку суб'єкта господарювання.

На нашу думку, під економічною безпекою підприємництва слід розуміти такий економічний стан суб'єктів підприємництва, що характеризується збалансованістю та якістю всіх наявних ресурсів, що використовуються суб'єктами господарювання у процесі функціонування, здатністю протистояти загрозам зовнішнього і внутрішнього характеру, можливістю забезпечувати

власну діяльність необхідним обсягом ресурсів у поточному й перспективному періоді.

Слід зазначити, що економічна безпека підприємницьких структур в Україні має розглядатися як єдина цілісна система, діяльність якої спрямована на забезпечення стабільності та розвитку із врахуванням стратегічних перспектив та інтересів суб'єктів ринку.

Системний підхід щодо забезпечення економічної безпеки підприємництва передбачає визначення організаційної підсистеми, що включає об'єкт і суб'єкти економічної безпеки, мету, завдання, принципи економічної безпеки та функціональної підсистеми, дія якої направлена управління економічної безпеки підприємництва та підтримання її на необхідному рівні.

Отже, в основу забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємництва має бути покладене системне поєднання її складових компонентів.

Так, на нашу думку, об'єктами економічної безпеки підприємництва виступають: фінансові та матеріальні ресурси, технології виробництва, комерційна діяльність, процес управління діяльністю суб'єктів підприємницького сектору, а суб'єктами: на макрорівні – держава, в особі органів державного управління, на мезорівні – органи місцевого самоврядування, на макрорівні – суб'єкти господарювання та населення.

Ключові фактори, що впливають на забезпечення необхідного рівня економічної безпеки підприємництва можна поділити на два блоки: фактори макрорівня (система державного регулювання підприємницької діяльності, гарантування права власності, фінансово-кредитна політика, податкова політика, політична та економічна стабільність в державі) та мікрорівня (фінансова стійкість та незалежність, конкурентоспроможність продукції, технічний потенціал, кадровий потенціал, рівень захищеності інформаційного середовища).

Основною метою економічної безпеки підприємницьких структур є забезпечення їх стійкого та ефективного функціонування в поточному періоді та в перспективі.

Досягнення визначеної мети економічної безпеки суб'єктів підприємництва передбачає вирішення наступних завдань, що пов'язані із забезпеченням:

- реального економічного зростання фінансового потенціалу суб'єктів підприємництва та економіки в цілому;
- належного рівня життя та доходів населення і надання соціальних гарантій працівникам;
- сприятливих умов для активного розвитку та впровадження інновацій;
- розвитку споживчого ринку;
- конкурентоспроможності вітчизняної економіки на зовнішніх ринках;
- належного рівня охорони навколишнього середовища;
- впровадження сучасних ресурсозберігальних технологій та зниження рівня ресурсомісткості й енергоємності економіки;
- розвитку трудового потенціалу економіки, духовного та фізичного розвитку населення.

Враховуючи фактори впливу на економічну безпеку підприємництва та її основну мету та завдання, доцільно виділити наступні принципи забезпечення економічної безпеки підприємництва, беручи до уваги макро- та мікроекономічні рівні. До макроекономічного рівня належать принципи: нормативно-правового регламентування економічної безпеки підприємництва, законності, оптимального розміщення та використання фінансових ресурсів, публічності та прозорості, оптимізації фіскального навантаження, стабільності. А забезпечення економічної безпеки підприємництва на мікроекономічному рівні базується на наступних принципах: попередження, комплексного застосування ресурсів і коштів, технологічності та конкурентоспроможності, координації і взаємодії, компетентності, системності.

З метою забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємництва необхідно постійно здійснювати оцінку рівня економічної безпеки підприємницького сектору, виявляти загрози та розробляти своєчасні заходи щодо попередження та нейтралізації загроз.

Важливе місце в забезпеченні економічної безпеки підприємництва займає своєчасне виявлення загроз, що представляють собою сукупність наявних та потенційно можливих явищ і чинників, які створюють небезпеку для функціонування підприємницького сектору економіки. Постійне відстеження і визначення основних загроз економічній безпеці значно полегшує її підтримання на належному рівні, а також дає можливість своєчасно розробляти і здійснювати практичні заходи щодо зниження негативного впливу загроз чи їх повної ліквідації. Загрози економічній безпеці підприємництва змінюються залежно від стану та рівня розвитку соціально-економічної системи держави та відрізняються характером та рівнем гостроти.

Визначений рівень економічної безпеки підприємництва та виявлені загрози впливають на розробку системи заходів щодо їх попередження та нейтралізації. Слід відмітити, що основу економічної безпеки мають складати заходи, спрямовані на захист матеріальних та фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва на всіх етапах діяльності останніх: формуванні, зберіганні, використанні зазначених ресурсів.

Узагальнюючим елементом системи економічної безпеки підприємництва є розробка та впровадження економічної стратегії, яка передбачає: суттєве посилення економічної безпеки, максимальне поліпшення інвестиційного клімату, досягнення реального економічного зростання та утворення ефективної системи соціального захисту населення, створення надійних гарантій техногенної, екологічної та технологічної безпеки, розвиток науково-технічного потенціалу, посилення енергетичної безпеки, забезпечення інформаційної безпеки, поглиблення інтеграційних взаємовідносин; підвищення рівня конкурентоспроможності підприємницького сектору з

урахуванням національних інтересів за всіма складовими зовнішньоекономічної політики [1, 128].

Отже, забезпечення необхідного рівня економічної безпеки підприємницьких структур сприяє економічному зростанню держави, підвищенню конкурентоспроможності економіки, поліпшенню експортного потенціалу, формуванню раціональної галузевої структури, поліпшенню рівня життя і доходів населення, зростанню інвестиційної привабливості економіки.

Література

1. Горбашевська М. О. Економічна безпека підприємницької діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://конференция.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_7_27.pdf.
2. Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С. М., Гусаров В.Г., Чернов Ю. В. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ifsa.kiev.ua/files/ekonomsec.pdf>.